

Nader onderzoek huismus, gierzwaluw en vleermuizen Dorpstraat 40/40A Rhoon

Projectnummer 202107

23 augustus 2021

Auteur

ing. R.J. Buijs

Opdrachtgever

H. Blokland
Jupiterstraat 70
3371 TE Hardinxveld Giessendam

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	3
2	METHODE	4
2.1	ONDERZOEK.....	4
2.2	WERKWIJZE	4
2.3	VELDBEZOEKEN EN OMSTANDIGHEDEN	5
2.4	AANPAK EN ONDERZOCHE FUNCTIES	5
3	RESULTATEN VELDONDERZOEKEN	12
3.1	BESCHRIJVING WAARNEMINGEN VLEERMUIZEN	12
3.2	WAARGENOMEN FUNCTIES VLEERMUIZEN.....	12
3.3	WAARNEMINGEN PER VLEERMUISOORT	13
3.4	AANWEZIGHEID HUISMUS	15
3.5	AANWEZIGHEID GIERZWALUW	15
3.6	AANWEZIGHEID OVERIGE SOORTEN.....	15
3.7	MITIGATIE/COMPENSATIE	16
4	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	17
	LITERATUUR	18
BIJLAGE 1	WETTELIJK KADER	19
BIJLAGE 2	QUICKSCAN ECOLOGIE (EXTERNE BIJLAGE).....	22

1 Inleiding

Naar aanleiding van de voorgenomen herontwikkeling, (rooien tuin en amoveren bestaande bebouwing) is in 2020 een quickscan uitgevoerd door Blom Ecologie en Onderzoek (zie bijlage 2) op Dorpstraat 40/40A (zie figuur 1.1). Uit deze quickscan blijkt dat er geen bedenkingen zijn ten aanzien van gebiedsbescherming maar dat er wel aanvullend onderzoek noodzakelijk is naar:

- Huismus
- Gierzwaluw
- Vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger)

Buijs Eco Consult heeft in opdracht van H. Blokland aanvullend onderzoek uitgevoerd naar bovengenoemde soorten.

Figuur 1.1. Ligging van de onderzochte bestaande locatie (bron Blom Ecologie, 2020)

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de methode van onderzoek en werkwijze toegelicht. In hoofdstuk 3 zijn de resultaten van de veldbezoeken uitgewerkt en is de noodzakelijke maatregelen beschreven. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

2 Methode

2.1 Onderzoek

Het terrein is op verschillende datums bezocht (zie tabel 1). Er is gebruik gemaakt van de batdetectoren Pettersson D240x, D230 Echometer (Touch 2 pro) en een of twee Songmeters SM4 BAT met GPS-logger. Opgenomen geluiden zijn geanalyseerd met de programma's BatSound en Kaleidoscope. Er is iedere ronde geïnventariseerd met minimaal twee (en soms 3-4) ter zake deskundige waarnemers, door N. Huig, H.A. Keijser, S.J.M.P. Halters en/of R.J. Buijs van Buijs Eco Consult B.V. zodat alle uitvliegopeningen van de te amoveren bebouwing goed te overzien waren. Voor een goed overzicht is bij alle bezoeken ook het platdak betreden zodat ook de binnentuinen goed te overzien waren. Hierbij is gewerkt volgens het vleermuisprotocol 2021 en de kennisdocumenten huismuis en gierzwaluw.

2.2 Werkwijze

Vleermuizen

Tijdens de bezoeken is eveneens gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (FLIR E6/ Pulsar Helion XP50) en een krachtige zaklamp (Feniks) om aanwezige vleermuizen in hun bewegingen te kunnen volgen. De veldbezoeken voor vleermuizen zijn merendeels uitgevoerd vanaf zonsondergang. Het bezoek op 2 juni en 30 juni is uitgevoerd vanaf 2 uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst. Bij alle bezoeken is verder gezocht naar sporen van vleermuisactiviteit (keutels e.d. nabij mogelijke in- en uitvliegopeningen), deze zijn niet waargenomen. Tijdens het ochtendbezoek en tijdens de najaarsbezoeken zijn aanvullend geluidsopnamen gemaakt met vleermuisloggers SM4Bat FS om sociale geluiden met hun jongen danwel baltsgeluiden van vleermuizen achteraf te kunnen analyseren. In de nacht van 4 september is middernacht zwermen beoordeeld. Tijdens deze veldbezoeken is tevens gelet op de aanwezigheid van overige soorten flora en fauna

Vogels

Voor huismuis en gierzwaluw zijn extra bezoeken gepland 2 uur voor zonsondergang en zijn extra bezoeken gebracht de overige bezoeken zijn gecombineerd met het vleermuisonderzoek (2 uur voor zonsondergang tot zonsondergang). Overige bezoeken zijn gecombineerd met het vleermuisonderzoek.

2.3 Veldbezoeken en omstandigheden

Tabel 2.1. Overzicht met bezoekdata, tijden en weersomstandigheden

Datum	Aanvangstijd	Eindtijd	Weer
4 september 2020	20.00	02.00	20 °C, wind 2 Bft O, bewolkingsgraad 4/8
15 september 2020	19.30	23.30	22 °C, wind 2 Bft NW, bewolkingsgraad 4/8
24 september 2020	19.30	23.45	14 °C, wind 4 Bft N, bewolkingsgraad 6/8
6 april 2021	07.00	10.05	8 °C, wind 4 Bft ZO, bewolkingsgraad 7/8
6 mei 2021	18.15	20.30	12 °C, wind 2 Bft O, bewolkingsgraad 6/8
16 mei 2021	19.00	23.15	13 °C, wind 3 Bft NO, bewolkingsgraad 7/8
28 mei 2021	18.15	00.35	14 °C, wind 2 Bft ZW, bewolkingsgraad 6/8
2 juni 2021	03.30	05.35	23 °C, wind 2 Bft W, bewolkingsgraad 3/8
23 juni 2021	19.30	00.07	16 °C, wind 2 Bft Z, bewolkingsgraad 8/8
30 juni 2021	03.25	05.30	17 °C, wind 2 Bft ZO, bewolkingsgraad 8/8
14 juli 2021	21.30	23.35	17 °C, wind 3 Bft ZO bewolkingsgraad 93/8

2.4 Aanpak en onderzochte functies

Per bezoek is grotendeels rondom de te slopen pand gelopen. Omdat het niet helemaal mogelijk was rondom te lopen is bij ieder bezoek ook het dak betreden zodat er op alles gevels goed zicht was. Het plat dak gaf bovendien een goed zicht op de binnenplaatsen.

Op locatie is gekeken naar alle typen vleermuisverblijfplaatsen (zomer- en kraamverblijfplaatsen in de voorjaarsperiode en paarverblijfplaatsen in de najaarsperiode, hiermee zijn winterverblijven in warme perioden ook meegenomen. Voor de in paragraaf 2.1 aangegeven mogelijk aanwezige soorten. Zie figuur 2.1 t/m 2.8 voor impressie plangebied.

Daarnaast is tevens gekeken naar aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of essentieel foerageergebied binnen het plangebied, voor de in het onderzoek aangegeven (en op locatie potentieel te verwachten soorten). In paragraaf 3.2 is per functie verwoord of deze waargenomen zijn of niet.

Figuur 2.1: Impressie plangebied

Figuur 2.2: Impressie plangebied

Figuur 2.3: Impressie plangebied

Figuur 2.4: Impressie plangebied

Figuur 2.5: Impressie plangebied

Figuur 2.6: Impressie plangebied

Figuur 2.7: Impressie plangebied

Figuur 2.8: Impressie plangebied

Potentiële verblijfplaatsen vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen bevinden zich bij kieren tussen de gevel- en dakrandconstructies van de diverse opstallen en open stootvoegen.

Figuur 2.9: Impressie potentiële verblijfplaatsen Rhoon

Potentiële verblijfplaatsen huismussen en gierzwaluwen

Potentiële verblijfplaatsen bevinden zich onder de dakpannen van de diverse opstallen.

Figuur 2.9: Impressie potentiële verblijfplaatsen Rhoon

3 Resultaten veldonderzoeken

3.1 Beschrijving waarnemingen vleermuizen

De volgende soorten zijn meermaals en met zekerheid vastgesteld:

- Gewone dwergvleermuis;
- Ruige dwergvleermuis;
- Grootoorvleermuis;

Tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek zijn 3 verschillende vleermuissoorten en verschillende gebruiksoorten van de gebieden (foerageren, vliegroute, en eventuele verblijfplaatsen) bepaald. In onderstaande tekst is een beknopte toelichting gegeven van de verschillende functies die het plangebied (en de directe omgeving) vervult voor vleermuizen (en voor welke soorten). Vervolgens wordt ingegaan of deze functie vanwege de voorgenomen ontwikkeling wordt beperkt danwel deels komt te vervallen en welke maatregelen hiervoor nodig zijn om dit te compenseren/mitigeren.

3.2 Waargenomen functies vleermuizen

Ter plaatse van de bebouwing en de te rooien tuin zijn geen verblijfplaatsen waargenomen

Nabij het plangebied is beperkte vleermuisactiviteit waargenomen. Het aanwezig groen in de binnentuin is geen (essentieel) foerageergebied. De waarnemingen van ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis hebben betrekking op over- en langs vliegende exemplaren. De waarnemingen van grootoorvleermuis heeft betrekking op de nabijgelegen begraafplaats

Tabel. 3.1: Opnames van vleermuizen omgeving Dorpstraat 40/40A Rhoon

Rijlabels	PIPIPI	PIP NAT	PLEAUR	Eindtotaal
20200904	62	2		64
20200915	166	23	1	190
20210602 1	37	18		55
20210602 2	16	3		19
20210714 01	46	1		47
Data	15			15
Eindtotaal	342	47	1	390

Figuur 3.1: Geluidsopnames vleermuizen omgeving Dorpstraat 40/40A Rhoon

3.3 Waarnemingen per vleermuissoort

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is de meest voorkomende vleermuissoort in Nederland en is overwegend een typische gebouwbewoner. Als gekeken wordt naar de locatie van de waargenomen roep van de gewone dwergvleermuis, in combinatie van de locatie net buiten het plangebied dan blijkt dat vermoedelijk sprake is van een paar-/zomerverblijf van een mannetje gewone dwergvleermuis in de woning grenzend aan het plangebied en in de bomen in het park tegenover het plangebied. Dit wordt bevestigd met zichtwaarnemingen tijdens de veldbezoeken. Er zijn tijdens de veldbezoeken geen uitvliegers/invliegers of baltsende gewone dwergvleermuizen bij de potentiële verblijfslocaties in de te amoveren bebouwing vastgesteld.

Figuur 3.2: Baltsgedrag gewone dwergvleermuis

Ruige dwergvleermuis

Tijdens de veldbezoeken is, uitgezonderd in de migratieperiode (najaar) slechts incidenteel de aanwezigheid van ruige dwergvleermuis waargenomen. Dit betreffen langs vliegende exemplaren. De ruige dwergvleermuis is overwegend een typisch boom bewonende soort. In het najaar kunnen echter paarverblijfplaatsen in bebouwing ook worden aangetroffen. Deze zijn echter niet aangetroffen.

Grootoorvleermuis

De waarneming van grootoorvleermuis heeft betrekking op een exemplaar op de nabijgelegen begraafplaats. Mogelijk verblijft dit exemplaar in de aangrenzende kerk

Figuur 3.3: Dood aangetroffen grootoorvleermuis in 2019

3.4 Aanwezigheid huismus

Tijdens de veldbezoeken zijn geen huismussen vastgesteld in, op of rond de bebouwing.

3.5 Aanwezigheid gierzwaluw

Tijdens de veldbezoeken zijn geen gierzwaluwen vastgesteld in de bebouwing.

3.6 Aanwezigheid overige soorten

In de binnentuin broeden merel, heggemus, roodborst, winterkoning, houtduif en Turkse tortelduif

3.7 Mitigatie/compensatie

Er zijn geen beschermde functies aangetroffen voor vleermuizen, huismus en gierzwaluw in de te amoveren bebouwing. Wel bevindt zich paarverblijven in aangrenzende woning en in bomen tegenover het plangebied. Tijdens de sloop moet daarom uitstraling van lichtbronnen op deze aangrenzende bebouwing en bomen worden voorkomen om verstoring van deze paarverblijven uit te sluiten.

In de binnentuin staat beplanting die geschikt is voor broedvogels, om een conflict met broedvogels tijdens de sloop te voorkomen dient deze beplanting na vrijgave ecofoon te worden verwijderd buiten het kritische vogelbroedseizoen (globaal de periode 1 maart t/m 1 augustus). Indien een ecofoon geen broedende vogels vaststelt kan de beplanting worden weggenomen.

Vrijblijvende tip voor natuur inclusief ontwikkelen

Om bij te dragen/een meerwaarde te leveren aan de functionaliteit van de omgeving voor vleermuizen en/of overige urbane soorten zou het principe van natuur inclusief bouwen kunnen worden toegepast. Door bijvoorbeeld het toepassen van neststenen en/of geïntegreerde vleermuisverblijven. Of door plaatsen neststenen voor huismus een aanplanten van dichte hagen als afscheiding tussen de nieuw te realiseren bouwkavels.

4 Conclusies en aanbevelingen

Voor de overige potentieel aanwezige soorten:

- Huismus
- Gierzwaluw
- Vleermuizen (gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, en laatvlieger)

Kan aanwezigheid door middel van het uitgevoerde (jaarrond) onderzoek met zekerheid worden uitgesloten. Het paarverblijf van gewone dwergvleermuis ten zuiden van het plangebied in woning en de paarverblijven in bomen zullen door de voorgenomen ingreep niet worden aangetast (mits niet aangelicht door bouwverlichting).

Door de sloopwerkzaamheden buiten de kwetsbare voortplantingsperiode van algemene broedvogels uit te voeren wordt invulling gegeven aan het zorgvuldig handelen principe.

Volledigheid inventarisatie

De inventarisatie is uiteraard een steekproef. Het is dan ook mogelijk dat soorten en functies niet waargenomen zijn, terwijl dat ze (op een ander tijdstip) wel aanwezig zijn. Dit is echter acceptabel, de Wet natuurbescherming vraagt een initiatiefnemer om alles te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methode en inspanning is dan ook voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer dan ook gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Literatuur

Blom Ecologie B.V. 2020 Quicksan Wet natuurbescherming Dorpsdijk 40 en 40a te Rhoon

Dietz C. en Kieffer A. Veldgids Vleermuizen van Europa, (Nederlandse vertaling) (KNNV uitgeverij, Zeist 2017)

Limpens, H, Mostert K, Bongers W. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie KNNV Uitgeverij, Utrecht, 1997)

Kennisdocument grootoorvleermuis

Kennisdocument kerkuil

WWW.KNMI.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

Bijlage 1 Wettelijk kader

Hieronder volgt een algemene beschrijving van de Natuurwetgeving, gevolgd door betreffende onderdelen van de wetgeving.

De Nederlandse natuurwetgeving

De Nederlandse natuurwetgeving valt uiteen in gebiedsbescherming en soortbescherming. De gebiedsbescherming is geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en omvat de Natura 2000-gebieden. Per 01/01/2017 zijn beide onderdelen (en de Boswet) geïntegreerd in de Wet natuurbescherming (Wn).

Gebiedsbescherming

In de Natura 2000 gebieden zijn de beschermde natuurmonumenten alsmede de gebieden met de status Vogel- en/of de Habitatrichtlijngebied (Voorheen Speciale beschermings Zones, Sbz's) opgenomen.

Globaal kan worden gesteld dat de gebiedsbescherming gericht is op de bescherming van de waarden waarvoor een gebied is aangewezen. Deze bescherming is gebied specifiek, maar kent wel de zogenaamde externe werking. Dat wil zeggen dat ook handelingen buiten het beschermde gebied niet mogen leiden tot verlies aan kwaliteit in het beschermde gebied.

Soortbescherming

De soortbescherming is per 01/01/2017 ook opgenomen in de Wet natuurbescherming. Deze wet omvat ook de bescherming van Habitatrichtlijnsoorten buiten de aangewezen Natura 2000-gebieden. Deze bescherming geldt overal in Nederland, ook in de beschermde gebieden. De soortbescherming kent geen externe werking. Projecten worden getoetst aan de directe invloed op beschermde waarden binnen de grenzen van het projectgebied. Conform deze wet is de initiatiefnemer bij ruimtelijke ingrepen verplicht op de hoogte te zijn van mogelijke voorkomende beschermde natuurwaarden binnen het projectgebied. Vanuit deze kennis dienen plannen e projecten getoetst te worden aan eventuele strijdigheid met de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming.

Onder de werking van de soortbescherming vallen circa 930 dier- en plantensoorten. Alle inheemse zoogdieren, vogels, amfibieën, en reptielen zijn beschermd. Tevens hebben een aantal planten, vissen, insecten en ongewervelden een beschermde status. Voor de in het wild voorkomende planten en dieren geldt bovendien de algemene zorgplicht (art. 1.11).

Volgens de Wet natuurbescherming mogen beschermde dier- en plantensoorten niet worden gedood, gevangen, opzettelijk worden verontrust of gedood. Voortplanting- of vaste rust of verblijfplaatsen mogen niet opzettelijk worden beschadigd of vernield. Habitatrichtlijnsoorten mogen tevens niet opzettelijk worden verstoord. Beschermde planten mogen niet opzettelijk van hun groeiplaats worden verwijderd of vernield. De verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming (Wn) staan vernoemd in onderstaand kader.

Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Wn)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Bron: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Ministerie van Economische Zaken

De werkingssfeer van de Wet natuurbescherming is niet beperkt tot of gerelateerd aan speciaal aangewezen gebieden, maar geeft de beschermde soorten **overal** in Nederland bescherming.

In o.a. artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wet natuurbeschermingswet worden de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden weergegeven. Welke voorwaarden verbonden zijn aan de ontheffing- of vrijstelling (zoals werken met een goedgekeurde gedragscode) hangt af van de dier- of plantensoorten die voorkomen in het plangebied.

- **Beschermde soorten – met (Provinciale) vrijstelling:**
Voor deze soorten geldt een vrijstelling van een of meerdere verbodsbepalingen (zoals bijvoorbeeld het vangen van dieren en/of het vernielen van vaste verblijfsplaatsen. Voor deze soorten is derhalve in veel gevallen geen ontheffing nodig. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de zorgplicht, die eveneens van de Wet natuurbescherming uitgaat.
Soorten die vallen onder de vrijstelling betreft over het algemeen (en dus per Provincie verschillend) onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals algemene muizen- en spitsmuizen, de woelrat, de egel, konijn, ree en vos, algemene amfibiesoorten, waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander.

- Overige 'nationaal beschermde' soorten:

Voor deze soorten geldt voor ruimtelijke ontwikkeling en bestendig beheer een mogelijkheid voor ontheffing, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'.

Voor deze soorten is derhalve een ontheffing nodig of kan gewerkt worden met een goedgekeurde gedragscode. Soorten die vallen onder dit nationale beschermingsregime vallen betreft onder andere algemene zoogdiersoorten, zoals das, boommarter, algemene amfibieën en reptielen alpenwatersalamander, hazelworm, flora als schubvaren en bokkenorchis en vissoorten waaronder de grote modderkruiper. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

- Habitatrichtlijnsoorten:

Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht. Tot dit beschermingsregime horen o.a. alle vleermuissoorten, de bever, otter, noordse woelmuis, verschillende amfibiesoorten waaronder rugstreeppad en kamsalamander.

- Vogelrichtlijnsoorten:

Alle vogels zijn in Nederland gelijk beschermd. Voor deze soorten geldt het zwaarste beschermingsregime en is voor ruimtelijke ontwikkeling ook geen vrijstelling mogelijk van de ontheffingsplicht. Voor deze soorten dient een ontheffing te worden aangevraagd, welke aan drie criteria wordt getoetst: er is sprake van een in of bij wet genoemd belang, er is geen alternatief en 'doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort'. Wel kan als voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang ook bij ruimtelijke ontwikkeling gewerkt worden met een goedgekeurd gedragscode. Daarnaast geldt ook voor deze soorten de algemene zorgplicht.

Zorgplicht

Voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor onbeschermden en beschermden soorten die zijn vrijgesteld geldt wel de ook 'algemene zorgplicht' (art. 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat initiatiefnemer passende maatregelen moet nemen om schade aan beschermden gebieden en in het wild voorkomend plant en diersoorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen.

De kwetsbare perioden voor de verschillende soortgroepen zijn niet allen gelijk. Als 'veilige' periode voor alle groepen geldt in het algemeen de periode van half augustus tot half november, de periode waarin de voortplantingstijd achter de rug is en diersoorten als vleermuizen, overige zoogdieren en amfibieën nog niet in winterslaap zijn. Indien een locatie in die periode bouwrijp wordt gemaakt, kan daarna gedurende het winterseizoen en het daaropvolgende voorjaar probleemloos worden gewerkt. Zo kan bijvoorbeeld vegetatie gedurende het groeiseizoen kort gemaaid worden, zodat er geen vogels gaan broeden en het tegen de winter ook ongeschikt is voor kleine zoogdieren of amfibieën die in winterslaap gaan.

Indien tijdens de uitvoering van de werkzaamheden beschermden soorten worden waargenomen dienen maatregelen genomen te worden om schade aan deze individuen zo veel mogelijk te voorkomen (bijvoorbeeld wegvangen en verplaatsen of terreindelen af te zetten en het werk ter plaatse stil te leggen). Ecologische begeleiding kan hierin voorzien.

Bijlage 2 Quicksan Ecologie (externe bijlage)